

ОДОБРЯВАМ:

АНГЕЛИН ЦАЧЕВ

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР

ИНСТРУКЦИЯ

по чл.184, ал.1 от

Правилата за търговия с електрическа енергия

Версия: 3

Влиза в сила: 15.02.2022

2022 г.

София

Съдържание:

МЕТОДИКА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ОБЕЗПЕЧЕНИЯТА ПО ДОГОВОРИТЕ ЗА БАЛАНСИРАНЕ НА КООРДИНАТОР НА СТАНДАРТНА И/ИЛИ КОМБИНИРАНА БАЛАНСИРАЩА ГРУПА.....	4
Първоначална регистрация на пазара на балансираща енергия на координатор на стандартна и комбинирана балансираща група	4
Актуализация на размера на гаранционното обезпечение на координатор на стандартна и комбинирана балансираща група	5
Условия за използване на гаранционните обезпечения	6
Предоставяне на гаранционни обезпечения	7
Размер и срокове за предоставяне на авансови плащания за балансираща енергия	7
МЕТОДИКА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ОБЕЗПЕЧЕНИЯТА ПО ДОГОВОРИТЕ ЗА БАЛАНСИРАНЕ НА КООРДИНАТОР НА СПЕЦИАЛНА БАЛАНСИРАЩА ГРУПА.....	9
Първоначална регистрация на пазара на балансираща енергия на координатор на специална балансираща група	9
Актуализация на размера на гаранционното обезпечение на координатор на специална балансираща група	10
Условия за използване на гаранционните обезпечения	11
МЕТОДИКА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ОБЕЗПЕЧЕНИЯТА ПО ДОГОВОРИТЕ ЗА БАЛАНСИРАНЕ НА ТЪРГОВЕЦ	12
Първоначална регистрация на пазара на балансираща енергия на търговец на електрическа енергия	12
Актуализация на размера на гаранционното обезпечение на търговец на електрическа енергия	12
Условия за използване на гаранционните обезпечения	14
МЕТОДИКА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ОБЕЗПЕЧЕНИЯТА ПО ДОГОВОРИТЕ ЗА БАЛАНСИРАНЕ НА ПОТРЕБИТЕЛ	15
Първоначална регистрация на пазара на балансираща енергия на потребител на електрическа енергия	15
Актуализация на размера на гаранционното обезпечение на потребител на електрическа енергия	15
Условия за използване на гаранционните обезпечения	17
МЕТОДИКА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ОБЕЗПЕЧЕНИЯТА ПО ДОГОВОРИТЕ ЗА БАЛАНСИРАНЕ НА ПРОИЗВОДИТЕЛ	18
Първоначална регистрация на пазара на балансираща енергия на производител на електрическа енергия	18

Актуализация на размера на гаранционното обезпечение на производител на електрическа енергия	18
Условия за използване на гаранционните обезпечения	20
МЕТОДИКА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ОБЕЗПЕЧЕНИЯТА ПО ДОГОВОРИТЕ ЗА БАЛАНСИРАНЕ НА ПОТРЕБИТЕЛ ПРИ ПРОВЕЖДАНЕ НА 72 ЧАСОВИ ПРОБИ ПРИ ЕКСПЛОАТАЦИОННИ УСЛОВИЯ	21
Първоначална регистрация на пазара на балансираща енергия на потребител на електрическа енергия за периода на провеждане на 72 часови проби при експлоатационни условия	21
Актуализация на размера на гаранционното обезпечение на потребител на електрическа енергия за периода на провеждане на 72 часови проби при експлоатационни условия	21

МЕТОДИКА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ОБЕЗПЕЧЕНИЯТА ПО ДОГОВОРИТЕ ЗА БАЛАНСИРАНЕ НА КООРДИНАТОР НА СТАНДАРТНА И/ИЛИ КОМБИНИРАНА БАЛАНСИРАЩА ГРУПА

Първоначална регистрация на пазара на балансираща енергия на координатор на стандартна и комбинирана балансираща група

При първоначална регистрация на пазара на балансираща енергия на координатор на стандартна балансираща група и на координатор на комбинирана балансираща група по чл.58, ал.1 от ПТТЕЕ, с новоиздадена лицензия от операторът определя размера на гаранционното обезпечение (**ДН**) по формулата:

$$ДН_k = КН * ЕР_k * ЦР * 1,5 * 1,2$$

където:

- **ДН_k** е първоначалната стойност на гаранционното обезпечение на координатор на балансираща група **k**, **лв.**;
- **КН** – коефициент на обезпечаване при първоначална регистрация на координатор на балансираща група **k**;
- **ЕР_k** – базово количество електрическа енергия за определяне на първоначалното гаранционно обезпечение на координатор на балансираща група **k**, **MWh**;
- **ЦР** – средноаритметична цена за енергиен недостиг, определена на база средномесечните цени за последните 12 календарни месеца, **лв./MWh**;
- Стойността на коефициента на обезпечаване (**КН**) е **0,06**;
- Коефициент 1,2 – ДДС;
- Коефициент 1,5 – коефициент за калкулиране на риска при определяне на гаранционното обезпечение.

Базовото количество електрическа енергия (**ЕР**) се определя по формулата:

$$ЕР = \sum_{i=1}^n КЕИ1_{ik} + \sum_{i=1}^n КЕИ2_{ik}$$

където:

- **КЕИ1** е най-голямото месечно количество потребена електрическа енергия от обектите в балансиращата група, за последните **12** календарни месеца, предхождащи регистрацията, за координатор на балансираща група **k**, **MWh**;

и

- **КЕИ2** е най-голямото месечно количество произведена електрическа енергия от обектите в балансиращата група за последните **12** календарни месеца, предхождащи регистрацията, за координатор на балансираща група **k**, **MWh**;

В балансиращи групи, в които има обекти на производители и потребители, се отчита както потреблението, така и производството по горепосочените изисквания.

Когато няма натрупани данни за последните 12 месеца, се взимат наличните данни или декларирани.

Минималната сума на гаранционното обезпечение за координатор на стандартна и комбинирана балансираща група **k** е **100 000 лв.**

Актуализация на размера на гаранционното обезпечение на координатор на стандартна и комбинирана балансираща група

Операторът извършва актуализация на размера на гаранционното обезпечение на координатор на стандартна и комбинирана балансираща група най-малко един път годишно.

1. Операторът има право да извърши актуализация на размера на гаранционното обезпечение и по-често, в случаите, когато:
  - има промяна в цената **ЦР**;
  - операторът е регистрирал нови обекти или е заличил обекти в балансиращата група на координатор на балансираща група **k**;
  - размерът на гаранционното обезпечение, предоставено в полза на оператора, трябва да се увеличи с повече от 5%, на база данни от предходни месеци;
  - в случай че прогнозното задължение съгласно предварителен физически сетълмент надвиши предоставеното гаранционно обезпечение на съответния координатор;
  - други, обосновани от независимия преносен оператор случаи.

Размерът на актуализираното гаранционно обезпечение (**ДА**) се определя по формулата:

$$ДА_k = [НН_k + (ЕД_k * КА * ЦР)] * 1,5 * 1,2$$

където:

- **ДА_k** е актуализираната стойност на гаранционното обезпечение на координатор на балансираща група **k**, **лв.**;
- **НН_k** – най-голямата положителна разлика между общата сума на задълженията и общата сума на вземанията на координатор на балансираща група **k** за последните **12** календарни месеца, предхождащи актуализацията, **лв.**;
- **КА** – коефициент на обезпечаване при актуализиране на гаранционното обезпечение;
- **ЕД_k** – базовото количество електрическа енергия за определяне на актуализираното гаранционно обезпечение на координатор на балансираща група **k**, **MWh**;
- **ЦР** средноаритметична цена за енергиен недостиг, определена на база средномесечните цени за последните 12 календарни месеца, предхождащи актуализацията, **лв./MWh**;
- Стойността на коефициента на обезпечаване (**КА**) е **0,06**;
- Коефициент 1,2 – ДДС;
- Коефициент 1,5 – коефициент за калкулиране на риска при определяне на гаранционното обезпечение.

Базовото количество електрическа енергия (**ЕД**) се определя по формулата:

$$ЕД = \sum_{i=1}^n КЕИ1_{ik} + \sum_{i=1}^n КЕИ2_{ik}$$

където:

- **КЕИ1** е най-голямото месечно количество потребена електрическа енергия от обектите в балансиращата група, за последните **12** календарни месеца, предхождащи актуализацията, за координатор на балансираща група **k**, **MWh**;

и

- **КЕИ2** е най-голямото месечно количество произведена електрическа енергия от обектите в балансиращата група за последните 12 календарни месеца, предхождащи актуализацията, за координатор на балансираща група **k**, MWh

В балансиращи групи, в които има обекти на производители и потребители, се отчита както потреблението, така и производството по горепосочените изисквания.

Минималната сума на гаранционното обезпечение за координатор на стандартна и комбинирана балансираща група **k** след актуализация е **100 000 лв.**

Координаторът на балансираща група е задължен да предостави актуализираното обезпечение в срок, съгласно изискванията по договора за балансиране.

2. Операторът определя допълнително гаранционно обезпечение (**ДАd**), което посочва в известието до координатора на балансиращата група, при отчитане на следните фактори:
  - в случай че прогнозното задължение съгласно предварителен физически сетълмент за периода до определен контролен ден, достигне и надвиши 20% от предоставеното гаранционно обезпечение на съответния координатор, операторът има право да поиска увеличаване на обезпечението;
  - реализиран небаланс до определен контролен ден, определен на база известни графици;
  - прогнозен небаланс по данни от средствата за търговско измерване на обекти, присъединени към преносната електрическа мрежа и за обекти, присъединени към разпределителната мрежа на база отчет от предходен/текущ месец.

В тези случаи размерът на допълнителното гаранционно обезпечение (**ДАd**) се определя по формулата:

$$ДАd = ДАk + [(КЕНk * ЦP) * 1,5 * 1,2]$$

където:

- **ДАd** - е допълнителния размер на гаранционното обезпечение на участник **k**, **лв.**;
- **ДАk** е актуализираната стойност на гаранционното обезпечение на координатор на балансираща група **k**, **лв.**;
- **КЕНk** - количество енергиен недостиг за предходни дни на участник **k**, **MWh**;
- **ЦP** - средномесечна цена за енергиен недостиг, определена на база предходен календарен месец **лв./MWh**;
- Коефициент 1,2 – ДДС;
- Коефициент 1,5 – коефициент за калкулиране на риска при определяне на гаранционното обезпечение.

Операторът изпраща известие по електронен път за размера на допълнителното гаранционно обезпечение на координатор на стандартна и комбинирана балансираща група, което трябва да бъде предоставено под формата на депозит до 16:00 ч. на първия работен ден, следващ деня на изпращане на известието.

Ако координаторът не изпълни изискването на оператора, за допълване на обезпечението (**ДАd**) в посочения срок, операторът изпраща предизвестие за отстраняване от пазара.

Условия за използване на гаранционните обезпечения

В случай че координатор на балансираща група не изплати в срок задължение, фактурирано по чл.178, ал.1 от ПТЕЕ, операторът изпраща искане за инкасиране на дължимата сума от банковата гаранция или усвоява дължимата сума от предоставен депозит.

Координаторите на балансиращи групи са длъжни да възстановят средствата по гаранционните обезпечения в рамките на два работни дни, считано от изпращане на уведомление от страна на оператора за изпратено искане за инкасиране на гаранцията или усвоен депозит.

При всички случаи гаранционните обезпечения се актуализират на годишна база в сроковете, съгласно договорите за балансиране.

Предоставяне на гаранционни обезпечения

Координаторите на стандартни и/или комбинирани балансиращи групи могат да предоставят изискуемото гаранционно обезпечение по следните два начина:

1. Предоставяне на пълния размер на изискуемото гаранционно обезпечение, съгласно настоящата инструкция за координатор на балансираща група;
2. Предоставяне на гаранционно обезпечение в размер на 50% от изискуемото при заявено желание и поемане на задължението за извършване на междинно авансово плащане към оператора.

Размер и срокове за предоставяне на авансови плащания за балансираща енергия

Координатор на стандартна балансираща група и/или на комбинирана балансираща група заявява желанието си за извършване на авансово плащане на дължими суми за балансираща енергия, съгласно горния параграф, посредством писмо в свободен текст, изпратено до оператора при първоначално определяне или актуализиране на гаранционното обезпечение.

В случай на заявено авансово плащане координаторът на балансираща група предоставя в полза на оператора 50% от сумата на определеното обезпечение при първоначална регистрация на пазара на балансираща енергия или актуализираната сума, съгласно инструкцията, **но не по-малко от 100 000лв.**

Размерът на междинното авансово плащане се определя по следните начини:

а) Като сума, равняваща се на 50% от задължението на координатора на балансираща група към оператора за предходния календарен месец с включено ДДС;

б) Като сума, определена на база предварителен физически сетълмент за текущия месец, в случаите когато операторът не разполага с оперативни данни от предходен сетълмент, или данните на базата на този предварителен физически сетълмент на даден участник показват прогнозен небаланс и прогнозно задължение към оператора за текущия месец, надхвърлящо горепосочения размер от 50% на задължението за предходен месец. Прогнозните количества енергиен недостиг се определят съгласно регистрираните графици за доставка и постъпилите данни от средствата за търговско измерване, а прогнозното задължение към оператора се определя на база прогнозен небаланс за текущия месец и средномесечна цена за енергиен недостиг за предходния месец.

Сроковете за плащане са както следва:

а) Авансовото плащане в размер на 50% от задължението на координатора на балансиращата група към оператора за предходен календарен месец се заплаща в срок до 20 –то число на текущия месец с включено ДДС, за което операторът не изпраща уведомление до координатора на балансираща група;

б) При изпратено уведомление от оператора до координатора на балансиращата група, по електронна поща, за увеличаване на размера на авансовото плащане, съгласно предварителен физически сетълмент за текущия месец, допълнително определената сума следва да постъпи по банковата сметка на НПО до 17:00 ч. на втория работен ден от датата на изпращане на уведомлението.

При осъществяване на превода/преводите по банкова сметка на оператора, координаторът на балансираща група изписва основание „**аванс за месец.....по договор за балансиране №.....**“

Операторът издава фактура на координатора на балансираща група за получените авансово суми, съгласно чл. 113 от ЗДДС в срок до 5 дни след получаване на плащането.

След края на отчетния период и изготвяне на месечните извлечения за сетълмент, операторът издава окончателна фактура и кредитно известие към авансовата фактура, както следва:

1. Ако платеният аванс е по-малък от окончателната фактура, се издава кредитно известие към авансовата фактура за целия размер на авансовата сума. Разликата до пълния размер на окончателната фактура се заплаща от координатора на балансиращата група на база издадена окончателна фактура за недостиг. В случай че разликата не бъде заплатена в срок, се пристъпва към усвояване на гаранционното обезпечение, съгласно договора за балансиране;
2. Ако платеният аванс е по-голям от окончателната фактура, се издава кредитно известие към авансовата фактура до размера на окончателната фактура. Остатъкът от преведената сума остава налична като аванс за покриване на задължения за следващ отчетен период.

В случай че авансовите плащания не постъпят в сроковете, посочени в инструкцията, координаторът на балансираща група следва да предостави гаранционно обезпечение до пълния размер, определен от оператора, в рамките на два работни дни от изтичане на срока/сроковете за плащане на аванс.

В случай че има забавяне/не заплащане в пълен размер на фактурите за енергиен недостиг, координаторът на балансираща група следва да предостави гаранционно обезпечение до пълния размер, определен от оператора. В този случай операторът временно прекратява възможността за извършване на авансови плащания. Ново заявление за авансово плащане може да бъде подадено при следващата годишна актуализация на гаранционните обезпечения.

В случай че гаранционното обезпечение в пълен размер не е предоставено в посочения срок, координаторът на балансираща група е в нарушение на изискванията на ПТЕЕ и операторът предприема стъпки по отстраняването му от пазара на електрическа енергия.

МЕТОДИКА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ОБЕЗПЕЧЕНИЯТА ПО ДОГОВОРИТЕ ЗА БАЛАНСИРАНЕ НА КООРДИНАТОР НА СПЕЦИАЛНА БАЛАНСИРАЩА ГРУПА

Първоначална регистрация на пазара на балансираща енергия на координатор на специална балансираща група

При първоначална регистрация на пазара на балансираща енергия на координатор на специална балансираща група по чл.58, ал.2 от ПТЕЕ, с новоиздадена лицензия от КЕВР или в случаите, когато координатор излиза от група на главен координатор и е с преки финансови задължения към ЕСО, операторът определя размера на гаранционното обезпечение (**ДН**) по формулата:

$$ДН_k = КН * ЕР_k * ЦР * 0,8 * 1,2$$

където:

- **ДН_k** е първоначалната стойност на гаранционното обезпечение на координатор на балансираща група **k**, **лв.**;
- **КН** – коефициент на обезпечаване при първоначална регистрация на координатор на балансираща група **k**;
- **ЕР_k** – базово количество електрическа енергия за определяне на първоначалното гаранционно обезпечение на координатор на балансираща група **k**, **MWh**;
- **ЦР** – средномесечна цена за енергиен недостиг, определена на база средномесечните цени за последните 12 календарни месеца, предхождащи актуализацията, **лв./MWh**;
- Стойността на коефициента на обезпечаване (**КН**) е **0,06**;
- Коефициент 1,2 – ДДС;
- Коефициент 0,8 – коефициент за калкулиране на риска при определяне на гаранционното обезпечение.

Базовото количество електрическа енергия (**ЕР**) се определя по формулата:

$$ЕР = \sum_{i=1}^n КЕИ1_{ik} + \sum_{i=1}^n КЕИ2_{ik}$$

където:

- **КЕИ1** е средномесечно количество потребена електрическа енергия от обектите в балансиращата група за последните **12** календарни месеца, предхождащи регистрацията, за координатор на балансираща група **k** – обществен доставчик или краен снабдител или доставчик от последна инстанция, **MWh**;

и

- **КЕИ2** е средномесечно количество произведена електрическа енергия от обектите в балансиращата група за последните **12** календарни месеца, предхождащи регистрацията, за координатор на балансираща група **k** – обществен доставчик или краен снабдител, **MWh**;
- **k** - коефициент, отчитащ взаимното компенсиране на небалансите между обектите в балансираща група, който е равен на 0,2 (**k = 0,2**).

Координатор на специална балансираща група, който е прехвърлил отговорността за балансиране на главен координатор, предоставя в полза на ЕСО минимално обезпечение в размер на **100 000 лв.**

Актуализация на размера на гаранционното обезпечение на координатор на специална балансираща група

Операторът извършва актуализация на размера на гаранционното обезпечение на специална балансираща група най-малко един път годишно.

Операторът има право да извърши актуализация на размера на гаранционното обезпечение и по-често, в случаите когато:

- има промяна в цената **ЦР**;
- операторът е регистрирал нови обекти или е заличил обекти в балансиращата група на координатор на балансираща група **k**;
- прогнозното задължение съгласно предварителен физически сетълмент надвиши предоставеното гаранционно обезпечение на съответния координатор;
- размерът на гаранционното обезпечение, предоставено в полза на оператора, трябва да се увеличи с повече от **5 %**, на база данни от предходни месеци;
- други, обосновани от независимия преносен оператор случаи.

Размерът на актуализираното гаранционно обезпечение (**ДА**) се определя по формулата:

$$ДА_k = [НН_k + (ЕД_k * КА * ЦР)] * 0,8 * 1,2$$

където:

- **ДА_k** е актуализираната стойност на гаранционното обезпечение на координатор на балансираща група **k**, **лв**;
- **ЦР** – средномесечна цена за енергиен недостиг, определена на база средномесечните цени за последните 12 календарни месеца, предхождащи актуализацията, **лв./MWh**;
- **НН_k** – най-голямата положителна разлика между общата сума на задълженията и общата сума на вземанията на координатор на балансираща група **k** за последните 12 календарни месеца, предхождащи актуализацията, **лв.**;
- **КА** – коефициент на обезпечаване при актуализиране на гаранционното обезпечение;
- **ЕД_k** – базовото количество електрическа енергия за определяне на актуализираното гаранционно обезпечение на координатор на балансираща група **k**, **MWh**;
- Стойността на коефициента на обезпечаване (**КА**) е **0,06**;
- Коефициент 1,2 – ДДС;
- Коефициент 0,8 – коефициент за калкулиране на риска при определяне на гаранционното обезпечение.

Базовото количество електрическа енергия (**ЕД**) се определя по формулата:

$$ЕД = \sum_{i=1}^n КЕИ1_{ik} + \sum_{i=1}^n КЕИ2_{ik}$$

където:

- **КЕИ1** е средномесечно количество потребена електрическа енергия от обектите в балансиращата група за последните 12 календарни месеца предхождащи актуализацията, за координатор на балансираща група **k** – обществен доставчик или краен снабдител или доставчик от последна инстанция, **MWh** или
- **КЕИ2** е средномесечно количество произведена електрическа енергия от обектите в балансиращата група за последните 12 календарни месеца, предхождащи актуализацията, за координатор на балансираща група **k** – обществен доставчик или краен снабдител, **MWh**;
- **k** – коефициент, отчитащ взаимното компенсиране на небалансите между обектите в балансираща група, който е равен на 0,2 (**k = 0,2**).

Минималната сума на гаранционното обезпечение за координатор на специална балансираща група к след актуализация е **100 000 лв.**

Координаторът на специална балансираща група е задължен да предостави актуализираното обезпечение в срок, съгласно изискванията по договора за балансиране.

Условия за използване на гаранционните обезпечения

В случай че координатор на специална балансираща група не изплати в срок задължение, фактурирано по чл.178, ал.1 от ПТТЕЕ, операторът изпраща искане за инкасиране на дължимата сума от банковата гаранция или усвоява дължимата сума от предоставен депозит.

Координаторите на специална балансиращи групи са длъжни да възстановят средствата по гаранционните обезпечения в рамките на два работни дни, считано от изпращане на уведомление от страна на оператора за изпратено искане за инкасиране на гаранцията или усвоен депозит.

При всички случаи гаранционните обезпечения се актуализират на годишна база, в сроковете, съгласно договорите за балансиране.

МЕТОДИКА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ОБЕЗПЕЧЕНИЯТА ПО ДОГОВОРИТЕ ЗА БАЛАНСИРАНЕ НА ТЪРГОВЕЦ

Първоначална регистрация на пазара на балансираща енергия на търговец на електрическа енергия

При първоначална регистрация на пазара на балансираща енергия на търговец по чл.58, ал.3 от ПТТЕЕ, с новоиздадена лицензия от КЕВР, операторът определя размера на гаранционното обезпечение (ДН) по формулата:

$$\text{ДНк} = \text{ЕРк} * \text{КН} * \text{ЦР} * 1,5 * 1,2$$

където:

- **ДНк** - е първоначалният размер на гаранционното обезпечение на участник **к, лв.**;
- **ЕРк** - най-големият заявен дневен обем (график продажба) на електрическа енергия за определяне на първоначалния размер на гаранционното обезпечение на участник **к, MWh**;
- **КН** - коефициентът на обезпечаване при първоначалното гаранционно обезпечение за групата търговски участници.
- Стойността на коефициента на обезпечаване (КН) е: **0,1**;
- **ЦР** - средномесечна цена за енергиен недостиг, определена на база средномесечните цени за последните 12 календарни месеца, **лв./MWh**;
- Коефициент 1,2 – ДДС;
- Коефициент 1,5 – коефициент за калкулиране на риска при определяне на гаранционното обезпечение.

Коефициентът 1,2 (ДДС) не се прилага във формулата за търговци с чуждестранна данъчна регистрация, на които не се начислява ДДС.

Минималната сума на гаранционното обезпечение за търговец на електрическа енергия **к** е **100 000 лв.**

Актуализация на размера на гаранционното обезпечение на търговец на електрическа енергия

Операторът извършва актуализация на размера на гаранционното обезпечение на търговец на електрическа енергия най-малко един път годишно.

1. Операторът има право да извърши актуализация на размера на гаранционното обезпечение и по-често, в случаите когато:
  - има промяна в цената **ЦР**;
  - в случай че има увеличение на търгувания обем електрическа енергия на дневна база
  - размерът на гаранционното обезпечение, предоставено в полза на оператора, трябва да се увеличи с повече от **5 %**, на база данни от предходни месеци;
  - други, обосновани от независимия преносен оператор случаи.

Размерът на актуализираното гаранционно обезпечение (**ДА**) се определя по формулата:

$$\text{ДАк} = [\text{ННк} + (\text{ЕТк} * \text{КА} * \text{ЦР})] * 1,5 * 1,2$$

където:

- **ДАк** - е актуализираният размер на гаранционното обезпечение на участник **к**, **лв.**;
- **ННк** - най-голямата положителна разлика между общата сума на задълженията и общата сума на вземанията за съответния период от обобщените извлечения за сетълмент на участник **к** през последните 12 календарни месеца, **лв.**;
- **ЕТк** - най-големият търгуван дневен обем (график продажба) на електрическа енергия за определяне на актуализираното гаранционно обезпечение на участник **к** през последните 12 календарни месеца, **MWh**;
- **КА** - коефициент на обезпечаване при актуализиране на гаранционното обезпечение; Стойността на коефициента на обезпечаване (КА) е: **0,1**;
- **ЦР** - средномесечна цена за енергиен недостиг, определена на база средномесечните цени за последните 12 календарни месеца, предхождащи актуализацията, **лв./MWh**;
- Коефициент 1,2 – ДДС;
- Коефициент 1,5 – коефициент за калкулиране на риска при определяне на гаранционното обезпечение.

Минималната сума на гаранционното обезпечение за търговец на електрическа енергия **к** след актуализация е **100 000 лв.**

Търговецът на електрическа енергия е задължен да предостави актуализираното обезпечение в срок, съгласно изискванията по договора за балансиране.

2. Операторът определя размера на допълнителното обезпечение (**ДАd**), което посочва в известието до търговеца на електрическа енергия, при отчитане на следните фактори:
  - В случай че прогнозното задължение съгласно предварителен физически сетълмент за периода до определен контролен ден, достигне и надвиши 20% от предоставеното гаранционно обезпечение на съответния търговец, операторът има право да поиска увеличаване на обезпечението;
  - В случай на реализирани небаланси от съответния търговец, на база известни графици за продажба и покупка, операторът има право да поиска увеличаване на обезпечението.

В тези случаи размерът на допълнителното гаранционно обезпечение (**ДАd**) се определя по формулата:

$$ДАd = ДАк + [(КЕНк * ЦР) * 1,5 * 1,2]$$

където:

- **ДАd** - е допълнителния размер на гаранционното обезпечение на участник **к**, **лв.**;
- **ДАк** е актуализираната стойност на гаранционното обезпечение на търговски участник **к**, **лв.**;
- **КЕНк** - количество енергиен недостиг за предходни дни на участник **к**, **MWh**;
- **ЦР** - средномесечна цена за енергиен недостиг, определена на база предходен календарен месец, **лв./MWh**;
- Коефициент 1,2 – ДДС;
- Коефициент 1,5 – коефициент за калкулиране на риска при определяне на гаранционното обезпечение.

Операторът изпраща известие по електронен път за размера на допълнителното гаранционно обезпечение на търговец на електрическа енергия, което трябва да бъде предоставено под формата на депозит до 16:00 ч на първия работен ден, следващ деня на изпращане на известието.

Ако търговецът не изпълни изискването на оператора, за допълване на обезпечението (**ДАd**) в посочения срок, операторът изпраща предизвестие за отстраняване от пазара.

Условия за използване на гаранционните обезпечения

В случай че търговецът на електрическа енергия не изплати в срок задължение, фактурирано по чл.178, ал.1 от ПТЕЕ, операторът изпраща искане за инкасиране на дължимата сума от банковата гаранция или усвоява дължимата сума от предоставен депозит.

Търговците на електрическа енергия са длъжни да възстановят средствата по гаранционните обезпечения в рамките на два работни дни, считано от изпращане на уведомление от страна на оператора за изпратено искане за инкасиране на гаранцията или усвоен депозит.

При всички случаи гаранционните обезпечения се актуализират на годишна база, в сроковете, съгласно договорите за балансиране.

МЕТОДИКА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ОБЕЗПЕЧЕНИЯТА ПО ДОГОВОРИТЕ ЗА БАЛАНСИРАНЕ НА ПОТРЕБИТЕЛ

Първоначална регистрация на пазара на балансираща енергия на потребител на електрическа енергия

$$ДНк = КН * ЕРк * ЦР * 1,5 * 1,2$$

Където:

- **ДН_к** – е първоначалният размер на гаранционното обезпечение на участник **к**, **лв.**;
- **КН** – коефициентът на обезпечаване при първоначалното гаранционно обезпечение за групата търговски участници;
- **ЕР_к** – базовото количество електрическа енергия за определяне на първоначалния размер на гаранционното обезпечение на участник **к**, **MWh**;
- **ЦР** – средномесечна цена за енергиен недостиг, определена на база средномесечните цени за последните 12 календарни месеца **лв./MWh**
- Стойностите на коефициента на обезпечаване (**КН**) са: **0,06**;
- Коефициент 1,2 – ДДС;
- Коефициент 1,5 – коефициент за калкулиране на риска при определяне на гаранционното обезпечение.

Базовото количество електрическа енергия (**ЕР**) е най-голямото месечно количество потребена електрическа енергия за последните **12** календарни месеца, предхождащи сключването на договора за балансиране.

Минималната сума на гаранционното обезпечение на потребител **к** е **20 000 лв.**

Актуализация на размера на гаранционното обезпечение на потребител на електрическа енергия

Операторът извършва актуализация на размера на гаранционното обезпечение на потребител на електрическа енергия най-малко един път годишно.

1. Операторът има право да извърши актуализация на размера на гаранционното обезпечение и по-често, в случаите когато:
  - има промяна в цената **ЦР**;
  - в случай че прогнозното задължение съгласно предварителен физически сетълмент надвиши предоставеното гаранционно обезпечение;
  - размерът на гаранционното обезпечение, предоставено в полза на оператора, се увеличи с повече от **5 %**, на база данни от предходни месеци;
  - други, обосновани от независимия преносен оператор случаи.

Размерът на актуализираното гаранционно обезпечение (**ДА**) се определя по формулата:

$$ДАк = [ННк + (ЕДк * КА * ЦР)] * 1,5 * 1,2$$

Където:

- **ДА_к** – е актуализираният размер на гаранционното обезпечение на участник **к**, **лв.**;
- **НН_к** – най-голямата положителна разлика между общата сума на задълженията и общата сума на вземанията за съответния период от обобщените извлечения за сетълмент на участник **к** през последните **12** календарни месеца, **лв.**;
- **КА** – коефициентът на обезпечаване при актуализиране на размера на гаранционното обезпечение;

- **ЕД_к** – базовото количество електрическа енергия за определяне на актуализирания размер на гаранционното обезпечение на участник **к**, **MWh**;
- **ЦР** – средномесечна цена за енергиен недостиг, определена на база средномесечни цени за последните 12 календарни месеца, предхождащи актуализацията, **лв./MWh**;
- Стойностите на коефициента на обезпечаване (**КА**) е **0,06**.
- Базовото количество електрическа енергия (**ЕД**) е най-голямото месечно количество потребена електрическа енергия за последните **12** календарни месеца, предхождащи актуализацията;
- Коефициент 1,2 – ДДС;
- Коефициент 1,5 – коефициент за калкулиране на риска при определяне на гаранционното обезпечение.

Минималната сума на гаранционното обезпечение на потребител **к** след актуализация е **20 000 лв.**

Потребителят на електрическа енергия е задължен да предостави актуализираното обезпечение в срок, съгласно изискванията по договора за балансиране.

2. Операторът определя размера на допълнителното обезпечение (**ДАд**), което посочва в известието до потребителя на електрическа енергия, при отчитане на следните фактори:
  - В случай че прогнозното задължение, съгласно предварителен физически сетълмент за периода до определен контролен ден, достигне и надвиши 20% от предоставеното гаранционно обезпечение на съответния потребител, операторът има право да поиска увеличаване на обезпечението;
  - реализиран небаланс, до определен контролен ден, определен на база известни графици и данни от средствата за търговско измерване на обекти, присъединени към преносната електрическа мрежа.

В тези случаи размерът на допълнителното гаранционно обезпечение (**ДАд**) се определя по формулата:

$$ДАд = ДАк + [(КЕНк * ЦР) * 1,5 * 1,2]$$

където:

- **ДАд** - е актуализираният размер на гаранционното обезпечение на участник **к**, **лв.**;
- **ДАк** е актуализираната стойност на гаранционното обезпечение на потребител **к**, **лв.**;
- **КЕНк** - количество енергиен недостиг за предходни дни на участник **к**, **MWh**;
- **ЦР** - средномесечна цена за енергиен недостиг, определена на база предходен календарен месец, **лв./MWh**;
- Коефициент 1,2 – ДДС;
- Коефициент 1,5 – коефициент за калкулиране на риска при определяне на гаранционното обезпечение.

Операторът изпраща известие по електронен път за размера на допълнителното гаранционно обезпечение на потребител на електрическа енергия, което трябва да бъде предоставено под формата на депозит до 16:00 ч. на първия работен ден, следващ деня на изпращане на известието.

Ако потребителят не изпълни изискването на оператора, за допълване на обезпечението (**ДАд**) в посочения срок, операторът изпраща предизвестие за отстраняване от пазара.

Условия за използване на гаранционните обезпечения

В случай че потребителят на електрическа енергия не изплати в срок задължение, фактурирано по чл.178, ал.1 от ПТТЕЕ, операторът изпраща искане за инкасиране на дължимата сума от банковата гаранция или усвоява дължимата сума от предоставен депозит.

Потребителите на електрическа енергия са длъжни да възстановят средствата по гаранционните обезпечения в рамките на два работни дни, считано от изпращане на уведомление от страна на оператора за изпратено искане за инкасиране на гаранцията или усвоен депозит.

При всички случаи гаранционните обезпечения се актуализират на годишна база, в сроковете, съгласно договорите за балансиране.

МЕТОДИКА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ОБЕЗПЕЧЕНИЯТА ПО ДОГОВОРИТЕ ЗА БАЛАНСИРАНЕ НА ПРОИЗВОДИТЕЛ

Първоначална регистрация на пазара на балансираща енергия на производител на електрическа енергия

$$ДН_k = КН * ЕР_k * ЦР * 1,5 * 1,2$$

където:

- **ДН_k** – е първоначалният размер на гаранционното обезпечение на участник **k**, **лв.**;
- **КН** – коефициентът на обезпечаване при първоначалното гаранционно обезпечение за групата търговски участници;
- **ЕР_k** – базовото количество електрическа енергия за определяне на първоначалния размер на гаранционното обезпечение на участник **k**, **MWh**;
- **ЦР** – средномесечна цена за енергиен недостиг, определена на база средномесечните цени за последните 12 календарни месеца, **лв./MWh**.
- Стойностите на коефициента на обезпечаване (**КН**) са: **0,06**.
- Базовото количество електрическа енергия (**ЕР**) е: най-голямото месечно количество произведена електрическа енергия за последните **12** календарни месеца, предхождащи сключването на договора;
- Коефициент **1,2** – ДДС;
- Коефициент **1,5** – коефициент за калкулиране на риска при определяне на гаранционното обезпечение.

Минималната сума на гаранционното обезпечение за производител **k** е **20 000 лв.**

Актуализация на размера на гаранционното обезпечение на производител на електрическа енергия

Операторът извършва актуализация на размера на гаранционното обезпечение на производител на електрическа енергия най-малко един път годишно.

1. Операторът има право да извърши актуализация на размера на гаранционното обезпечение и по-често, в случаите когато:
  - има промяна в цената **ЦР**;
  - в случай че прогнозното задължение съгласно предварителен физически сетълмент надвиши предоставеното гаранционно обезпечение;
  - размерът на гаранционното обезпечение, предоставено в полза на оператора, се увеличи с повече от **5 %**, на база данни от предходни месеци;
  - други, обосновани от независимия преносен оператор случаи.

Размерът на актуализираното гаранционно обезпечение (**ДА**) се определя по формулата:

$$ДА_k = [НН_k + (ЕД_k * КА * ЦР)] * 1,5 * 1,2$$

където:

- **ДА_k** – е актуализираният размер на гаранционното обезпечение на участник **k**, **лв.**;
- **НН_k** – най-голямата положителна разлика между общата сума на задълженията и общата сума на вземанията за съответния период от обобщените извлечения за сетълмент на участник **k** през последните **12** месеца, **лв.**;
- **КА** – коефициентът на обезпечаване при актуализиране на размера на гаранционното обезпечение на групата търговски участници;

- **ЕД_к** – базовото количество електрическа енергия за определяне на актуализирания размер на гаранционното обезпечение на участник **k**, **MWh**;
- **ЦР** – средномесечна цена за енергиен недостиг, определена на база средномесечни цени за последните 12 календарни месеца, предхождащи актуализацията, **лв./MWh**;
- Стойностите на коефициента на обезпечаване (**КА**) е **0,06**.
- Базовото количество електрическа енергия (**ЕД**) е най-голямото месечно количество произведена електрическа енергия за последните **12** календарни месеца, предхождащи актуализацията;
- Коефициент 1,2 – ДДС;
- Коефициент 1,5 – коефициент за калкулиране на риска при определяне на гаранционното обезпечение.

Минималната сума на гаранционното обезпечение за производител **k** след актуализация е **20 000 лв.**

Производителят на електрическа енергия е задължен да предостави актуализираното обезпечение в срок, съгласно изискванията по договора за балансиране.

2. Операторът определя размера на допълнителното обезпечение (**ДАd**), което посочва в известието до производителя на електрическа енергия, при отчитане на следните фактори:
  - В случай че прогнозното задължение съгласно предварителен физически сетълмент за периода до определен контролен ден, достигне и надвиши 20% от предоставеното гаранционно обезпечение на съответния производител, операторът има право да поиска увеличаване на обезпечението;
  - реализиран небаланс, до определен контролен ден, определен на база известни графици и данни от средствата за търговско измерване на обекти, присъединени към преносната електрическа мрежа.

В тези случаи размерът на допълнителното гаранционно обезпечение (**ДАd**) се определя по формулата:

$$ДАd = ДАk + [(КЕНk * ЦР) * 1,5 * 1,2]$$

където:

- **ДАd** - е актуализираният размер на гаранционното обезпечение на участник **k**, **лв.**;
- **ДАk** е актуализираната стойност на гаранционното обезпечение на производител **k**, **лв.**;
- **КЕНk** - количество енергиен недостиг за предходни дни на участник **k**, **MWh**;
- **ЦР** - средномесечна цена за енергиен недостиг, определена на база предходен календарен месец, **лв./MWh**;
- Коефициент 1,2 – ДДС;
- Коефициент 1,5 – коефициент за калкулиране на риска при определяне на гаранционното обезпечение.

Операторът изпраща известие по електронен път за размера на допълнителното гаранционно обезпечение на производител на електрическа енергия, което трябва да бъде предоставено под формата на депозит до 16:00 ч. на първия работен ден, следващ деня на изпращане на известието.

Ако производителят не изпълни изискването на оператора, за допълване на обезпечението (**ДАd**) в посочения срок, операторът изпраща предизвестие за отстраняване от пазара.

За производители с един блок, които не могат да заместят аварирал блок в деня на доставка с друг блок, операторът има право да поиска минимално обезпечение, равняващо се на прогнозно задължение към оператора, за реализиран отрицателен небаланс за период от **48 часа**.

Условия за използване на гаранционните обезпечения

В случай че производителят на електрическа енергия не изплати в срок задължение, фактурирано по чл.178, ал.1 от ПТТЕЕ, операторът изпраща искане за инкасиране на дължимата сума от банковата гаранция или усвоява дължимата сума от предоставен депозит.

Производителите на електрическа енергия са длъжни да възстановят средствата по гаранционните обезпечения в рамките на два работни дни, считано от изпращане на уведомление от страна на оператора за изпратено искане за инкасиране на гаранцията или усвоен депозит.

При всички случаи гаранционните обезпечения се актуализират на годишна база, в сроковете, съгласно договорите за балансиране

МЕТОДИКА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ОБЕЗПЕЧЕНИЯТА ПО ДОГОВОРИТЕ ЗА БАЛАНСИРАНЕ НА ПОТРЕБИТЕЛ ПРИ ПРОВЕЖДАНЕ НА 72 ЧАСОВИ ПРОБИ ПРИ ЕКСПЛОАТАЦИОННИ УСЛОВИЯ

Първоначална регистрация на пазара на балансираща енергия на потребител на електрическа енергия за периода на провеждане на 72 часови проби при експлоатационни условия

$$ДН_k = Н * КН * ЕР_k * ЦР * 1,5 * 1,2$$

където

- **ДН_k** – е първоначалният размер на гаранционното обезпечение на участник **k**, **лв.**;
- **Н** – период на провеждане на 72 часови проби, **h**;
- **КН** – коефициентът на обезпечаване при първоначалното гаранционно обезпечение за групата търговски участници;
- **ЕР_k** – базовото количество електрическа енергия за определяне на първоначалния размер на гаранционното обезпечение на участник **k**, **MWh**;
- **ЦР** – средномесечна цена за енергиен недостиг, определена на база предходен календарен месец, **лв./MWh**;
- Стойностите на коефициента на обезпечаване (**КН**) са: **0,06** – при закупуване на ел. енергията от търговец;
- Стойностите на коефициента на обезпечаване (**КН**) са: **1,00** – при закупуване на цялата електрическа енергия от балансиращ пазар;
- Коефициент 1,2 – ДДС;
- Коефициент 1,5 – коефициент за калкулиране на риска при определяне на гаранционното обезпечение.

Базовото количество електрическа енергия (**ЕР**) е най-голямото очаквано часово количество потребена електрическа енергия за периода на провеждане на 72 часови проби при експлоатационни условия.

Минималната сума на гаранционното обезпечение на потребител **k** при провеждане на 72 часови проби при експлоатационни условия е **10 000 лв.**

Актуализация на размера на гаранционното обезпечение на потребител на електрическа енергия за периода на провеждане на 72 часови проби при експлоатационни условия

Операторът извършва актуализация на размера на гаранционното обезпечение на потребител на електрическа енергия при удължаване периода на провеждане на 72 часовите проби.

1. Операторът има право да извърши актуализация на размера на гаранционното обезпечение и по-често, в случаите когато:
  - има промяна в цената **ЦР**;
  - в случай че прогнозното задължение съгласно предварителен физически сетълмент в рамките на периода на пробите надвиши предоставеното гаранционно обезпечение;
  - размерът на гаранционното обезпечение, предоставено в полза на оператора, трябва да се увеличи с повече от **5 %**, на база данни от предходни дни;
  - когато се налага продължаване на провеждане на 72 часовите проби при експлоатационни условия;
  - други, обосновани от независимия преносен оператор случаи.

Размерът на актуализираното гаранционно обезпечение (**ДА**) се определя по формулата:

$$ДН_k = [НН_k + (Н * КА * ЕД_k * ЦР)] * 1,5 * 1,2$$

където

- **ДА_к** – е актуализираният размер на гаранционното обезпечение на участник **к**, **лв.**;
- **НН_к** – най-голямата положителна разлика между общата сума на задълженията и общата сума на вземанията за съответния период от обобщените извлечения за сетълмент на участник **к**, **лв.**;
- **Н** – период на провеждане на 72 часови проби, **h**;
- **КА** – коефициентът на обезпечаване при актуализиране на размера на гаранционното обезпечение;
- **ЕД_к** – базовото количество електрическа енергия за определяне на актуализирания размер на гаранционното обезпечение на участник **к**, **MWh**;
- **ЦР** – средномесечна цена за енергиен недостиг, определена на база предходен календарен месец, **лв./MWh**;
- Стойностите на коефициента на обезпечаване (**КА**) е **0,06** – при закупуване на ел. енергията от търговец;
- Стойностите на коефициента на обезпечаване (**КА**) е: **1,00** – при закупуване на цялата електрическа енергия от балансиращ пазар;
- Базовото количество електрическа енергия (**ЕД**) е най-голямото часово количество потребена електрическа енергия за периода на провеждане на 72 часови проби при експлоатационни условия, предхождащ актуализацията;
- Коефициент 1,2 – ДДС;
- Коефициент 1,5 – коефициент за калкулиране на риска при определяне на гаранционното обезпечение.

Минималната сума на гаранционното обезпечение след актуализация, на потребител **к** при провеждане на 72 часови проби при експлоатационни условия е **10 000 лв.**

2. Операторът определя размера на допълнителното обезпечение (**ДА_д**), което посочва в известието до потребителя на електрическа енергия, при отчитане на следните фактори:
  - В случай че прогнозното задължение съгласно предварителен физически сетълмент за периода от определен контролен ден, достигне и надвиши **20%** от предоставеното гаранционно обезпечение на съответния потребител, операторът има право да поиска увеличаване на обезпечението;
  - реализиран небаланс, до определен контролен ден, определен на база известни графици и данни от средствата за търговско измерване на обекти, присъединени към преносната електрическа мрежа.

В тези случаи размерът на допълнителното гаранционно обезпечение (**ДА_д**) се определя по формулата:

$$ДА_d = ДА_k + [(КЕН_k * ЦР) * 1,5 * 1,2]$$

където:

- **ДА_д** - е актуализираният размер на гаранционното обезпечение на участник **к**, **лв.**;
- **ДА_к** е актуализираната стойност на гаранционното обезпечение на участник **к**, **лв.**;
- **КЕН_к** - количество енергиен недостиг за предходни дни на участник **к**, **MWh**;
- **ЦР** - средномесечна цена за енергиен недостиг, определена на база предходен календарен месец, **лв./MWh**;
- Коефициент 1,2 – ДДС;
- Коефициент 1,5 – коефициент за калкулиране на риска при определяне на гаранционното обезпечение.

Операторът изпраща известие по електронен път за размера на допълнителното гаранционно обезпечение на потребител на електрическа енергия, което трябва да бъде предоставено под формата на депозит до 16:00 ч. на първия следващ работен ден, следващ деня на изпращане на известието.

Ако потребителят не изпълни изискването на оператора, за допълване на обезпечението (DAd) в посочения срок, операторът изпраща предизвестие за прекратяване на провеждане на 72 часови проби при експлоатационни условия.

При определяне на гаранционното обезпечение на производител при провеждане на 72 часови проби се прилагат горните условия, със следното изключение: Стойността на коефициента на обезпечаване (KN и KA) е 0.06 при продажба на търговец. Не се изисква обезпечение при продажба на балансиращ пазар.